



40 ՓՅ.

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

40 ՓՅ.

Ազգային, Քաղաքական, Բանասիրական եւ Երգիծաբանական

ՏԻՐԵՆ ԿԱՐՏԻՐՈՍ ՏԷՕԲՄԷՃԵԱՆ

Հասցէ. Հալսքիա Նորասուկեան Խան

ԺԻ. Տարի Թիւ 33

ՇԱԲԱԹ

20 Փետրուար, 1899

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՏԻՐԱՆ Մ. ՍԵՂ-ՋԵՆ. — Կամփի բռնադատումը ամուսնական խնդրոյն մէջ:

Ն. — Մօխի:

ԱՆՆԱՎԱՐԴ ՄԵԼԻՔԱ. — Էջ մը Պարուպիներէն:

Վ. Փ. — Արձազանգ, առ Հազար:

Յ. Մ. ՀԱՃԵԱՆ. — Ամուսնալուծման պատճառներ:

Պ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ. — Օրուան կեանքէս. — Պարահանդէսին մէջ:

Յ. Մ. ՀԱՃԵԱՆ. — Երկու սփանչելի բարեր:

ԴԴՈՒՄ. — Սուրբ սանսան, մէմնուն օլուրուն սէն սէ վարսան:

Վ. Փ. — Զիկ-Ջակ:

ՍՏԱՀԱԿ. — Մ'սածումներ:

Յ. Մ. ՀԱՃԵԱՆ. — Նկարներ:

ԽՄԲ. — Սուրբ Պօղոս Աղան:

Ազգային լուրեր:

ԿԱՄՔԻ ԲՈՆԱԴԱՏՈՒՄԸ

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԽՆԴՐՈՅՆ ՄԷՋ

Եթէ ոչ շատ մը պարագայի մէջ, զոնէ կենակցի ընտրութեան մէջ ամէն անհատ բացարձակապէս ազատ է այսինչը ընդունելու եւ այսինչը մերժելու՝ երբ երկու սիրահարներ ամուրի եւ միեւնոյն ազգէ ու կրօնքէ են: Քրիստոնէական կրօնքն ու մարդկային օրէնք երբեք արգելք չեն դնել այսպիսեաց իրարու հետ ամուսնանալուն: Բայց Հաճընցիք բոլորովին անգիտակ այս բանին, շատ անգամ ոտնակոխ կ'ընեն կամքի ազատութիւնը:

Նարկիզի խնդիրը թէեւ անցած, սակայն չէ մոռցուած թէ բաւական ատեններ զբաղեցուց Ազգային եւ օտար մամուլը, «Հաճնոյ բունի ամուսնութիւնը»

խորագրին տակ. եւ իրաւամբ ալ այդպէս կոչուելու արժանի էր, քանի որ աղջիկը Գէորգի հետ ամուսնանալ կ'ուզէր եւ երիտասարդն ալ Նարկիզի: Ո՞ր կրօնք եւ օրէնք տրամադրեցին Հաճընցիներուն՝ աղջկան կամքին վրայ բռնանալ, եւ բունի պատկել զայն ուրիշին հետ: Մոռոյց աղջկան վրայ ունեցած ազդեցութիւնը՝ իբրեւ աղջկան կամքը մեկնել արդարանալի չէ բնաւ... Բայց թողունք զայդ, պատմելու համար նմանօրինակ թարմ եւ տխուր դէպք մը:

Անցեալները Ս. Գէորգայ Թաղին վարժարանի ուսուցիչներէն Պ. Սահակ Դրանեան՝ ուզեր է ամուսնանալ նախորդ նշանածէն դժգոհ աղջկան մը հետ: Բնականաբար աղջիկը պատճառ մը ունէր վերջինը ընտրելու, որով համաձայնութիւն գոյացած է երկու ամուսնաբու մէջ ու ամուսնութիւնը որոշուած: Բայց նախորդ երիտասարդին կողմնակիցները, չգիտենք ինչ օրինօք, հակառակ աղջկան կամաց, ամուսնութիւնը յետաձգել կուտան, որուն վրայ աղջիկը հեռագրաւ կը դիմէ Ս. Պատրիարք Հօր եւ կը բողոքէ իր դէմ եղած զրկանաց: Նորին Սրբազնութիւնն ի պատասխանի «Աղջիկը իր կամքին ազատ ձգեցէք» կ'ըսէ. բայց ի՞նչ է որ կ'անսայ Ս. Պատրիարք Հօր սոյն հրահանգին:

Տղուն ու աղջկան կողմնակիցներէն ու բարեկամներէն ոմանք ճարահատ օրին մէկը կը հաւաքուին աղջկանը տունը, եւ երիտասարդին հայրը (Տ. Թորոս քահանայ) ալ հոն բերել տալով՝ Պատկի խորհուրդը կատարել կուտան:

Հետեւեայ առաւօտուն Պ. Սահակ պաշտօնէն կը հրաժարեցուի եւ հայրն ալ քիչ յետոյ Սիա կը դըրկուի, թերեւս գործած մեղքը (եթէ է) քաւելու համար, մինչդեռ լրջամիտ դատողութեան տէր անձ մը,

անկողնակալ ոգի մը Պ. Սահակի ամուսնութիւնը օրինաւոր նկատելով պաշտօնականութեան պատճառ մը չպիտի համարէր, եւ ոչ ալ քահանային նկատմամբ այդպէս պիտի վարուէր, քանի որ նա, ինչպէս միւս ժողովուրդը, նոյնպէս ալ իր որդին օրինաւոր կապով օրիորդի մը հետ պսակելու ուրախութիւնը ունեցած է պսակեալներու բացարձակ կամօք ու հաճութեամբ:

Հանրէն է արդեօք յիշել, թէ այս անպատեհ եղելութեանց դիւցազն կանգնած են աղջկան նախորդ նշանածին կողմնակիցները, որոնք՝ երբ տեսած են թէ ոեւէ սպառնալիք անգործ է բռնաբարելու երկու սիրահարներու տոկուն կամքը, եւ զանոնք իրարմէ բաժնելու, յաջողեր են նոյնը գործադրել Ազգ. մարմնոց վրայ, — որոնց կամքը այսինչ ու այնինչի սպառնալեաց դէմ կը տկարանայ յաճախ մեր մէջ — որ՝ փոխանակ տղուն «Մինչեւ հիմա աղջկան համար ըրած ծախքդ առնելու իրաւունք ունիս» ըսելու, վերոյիշեալ անիրաւ որոշումը կուտան, եւ անմեղներու եթէ ոչ բարոյապէս գէթ նիւթապէս սպրուստի դրոները կը փակեն, իբր թէ նախապէս ուրիշի մը նշանուած աղջիկ մը առնուլն ու զայն պսակելը մահացու մեղք եղած ըլլար:

Ո՞վ է որ ամուսնական այսպիսի կենսական խնդրոց մասին երկու կամքերու ազատութիւնը յարգել պիտի տայ եւ անոնց միացման պաշտպան պիտի կանգնի. ո՞վ է որ պիտի ուղղէ Գաւառ. Ժողովի մը սխալ որոշումը, որուն զոհ կ'երթան քահանայ մը եւ ուսուցիչ մը: — Անշուշտ Ազգ. Վարչութիւնն ու Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, մանաւանդ երբ այսպիսի խնդիր մը կը պատահի Առաջնորդէ զուրկ Վիճակի մը մէջ: Ահա մենք ալ այս մասին անոնց բարձր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք խոնարհաբար:

(Մէրսին)

ՏԻԳՐԱՆ Մ. ՍԵԳ-ՋԷՆ

Մ Տ Ի Ր

Մտի Բանկալթիի առեւտրական վարժարանը: Նոր Հաստատութիւն մըն է աս, յարակից արհեստանոցով: Առաջնոյն մէջ տղաք պիտի ուսանին առ եւ տըր, եւ երկրորդին մէջ արհեստ. առաջնոյն մէջ չառած (դրամ) չպիտի տան (ապրանք), երկրորդին մէջ չտուած (աշխատութիւն) չպիտի առնեն (դրամ): Ահա այս երկրորդ սկզբունքին համաձայն աշակերտները հանրագրութիւն մը պատրաստելով ներկայացուցած են անօրէնութեան, որով կը յայտարարեն թէ քանի որ իրենք այժմէն աշխատութիւն (ուսանելու համար) կուտան, դրամ պահանջելու իրաւունք ունին. այնպէս որ՝ եթէ չառնեն (դրամ) չպի-

տի տան (աշխատութիւն): Տնօրէնութիւնը այս հանրագրութիւնը լուրջ նկատողութեան առնել ստիպուած է, որովհետեւ ինք վարժարանը բացած էր աշակերտներէն դրամ առնելու համար, հիմայ անոնք են որ կը պահանջեն իրմէ՝ աշխատելու համար, եւ այս՝ վարժարանին իրենց ցոյց տուած անհերքելի սկզբունքովը: Դիցուք թէ այս անհերքելի սկզբունքը հերքելի եղաւ, եւ աշակերտաց պահանջած դրամը չվճարուեցաւ. հետեւանք՝... տղաք չպիտի աշխատին, ուրեմն չպիտի ուսանին: Եթէ չուսանին, այս անգամ ծնողք դրամ չպիտի վճարեն, որ տարակոյս չկայ թէ հոն պաշտօնավարող ուսուցիչներու արդէն իր դատարկութեամբը հաշակաւոր գրպաններուն լաւ ազդեցութիւն մը չպիտի ընէ այս բան: Ի՞նչ ընել ուրեմն, անօրէնութիւնը այս անել ճամբէն դուրս ելլելու համար, երկար ատենէ ի վեր Բերայի մէջ իր հաստատած Կիրակնօրեայ վարժարանին աշակերտներուն հետ միահամուռ նիստ մը ընել որոշեր է: Մաղթելով հանդերձ որ այս նիստ արդիւնաւոր որոշում մը տայ, աւելորդ չենք համարիր դիտել տալ թէ միեւնոյն չենք մէջ մանկապարտէզ, կրթարան, արհեստանոց ի՞նչպէս կարելի է վարել. մանկապարտէզը իր պարերովն ու երգերով, արհեստանոցը իր անվերջանալի աղմուկներովը արգելք չեն ըլլար դասընթացներուն:

Մտի Պէրպէրեան վարժարանը: Հոս հակառակ մեր ընդածին կատակասէր բնաւորութեան, ակամայ լրջութիւն մը կուգայ վրանիս. տիպար վարժարան մըն է որ կը մտնես, ընթերցո՞ղ, ամէն կողմ կարգաւորութիւն: Այս վարժարանը 23 տարուան հաստատութիւն մըն է, որ ոչ Նուպար-Շահնաշարեանի դրամադուխը, ո՛չ Վենետկոյ Ռափայէլ-Մուրատի կտակը, եւ ոչ ալ Կեղորոնականի եկամուտը ունի. բայց այս վարժարան՝ իր Հիմնադիր-Տնօրէնին համեստ աշխատութեան արդիւնքովը, Սկիւտարի բարձանց վրայ 1876ին հաստատուած, չատ աւելի արդիւնաւոր եղած է, քան դրամադուխ, կտակ եւ եկամուտ ունեցող այդ վարժարանները:

Հարիւրաւոր են Պէրպէրեան վարժարանի շրջանաւարտները, որոնք միշտ եղած են երկրին հաւատարիմ հպատակներ, ազգին օգտակար անհատներ, եւ Պէրպէրեան վարժարանի պատուաբեր սաներ:

Մարդ կը չսւարի երբ կը մտածէ թէ ազգը իր թաղային վարժարաններուն համար տարեկան հազարաւոր ոսկիներ կը ծախսէ, եւ անոնցմէ ելող շրջանաւարտները մէկ Պէրպէրեան սան չեն արժեր:

Այս վարժարանի արդիւնաւոր վիճակը ամէն դասակարգի ազգայիններէն գնահատուած է. ես կը ճանչնամ չատ մը ծնողքներ, որոնք իրենց զաւակները Պէրպէրեան վարժարանը ղրկելու համար յատկապէս իրենց բնակութիւնը Սկիւտար փոխադրած են: Ըսէ՛, ընթերցո՞ղ, օրհնեալ ըլլայ Պէրպէրեան վարժարանը, եւ

Անցիւր Հայտար փաշայի բարձունքը, ե՛լ... ջաղացիւ. հոս ալ մասնաւոր վարժարան մը կայ կամ կայ եղեր. մտի՛ր ներս... հարրէ՛ճ, մէզա՛թ... իր կարապինքովը, հարրէ՛ճ... ունա վօլթա... իր բիւնօյովը... տուէ՛ վօլթա... է՛, է՛, իր աշակերտներովը... հարրէ՛ճ, հարրէ՛ճ, է՛ է՛ պէ՛շ տէյէնին...

— Եղբայր, այս վարժարան չէ, սխալ մտանք, հոս մէջաթ կայ:

— Մի՛ զարմանար, չկարդացի՞ր Արեւելիին ազգը, գպրոց մը կը ծախուի եղեր իր բիշանօյովը . . .

Ն.

ԷՋ ՄԸ ՊԱՐՊԱՇԻՆԵՐԷՆ

Դեռ երէկուան պէս որոշ կը յիշեմ, երբ 85-նոց մեծ մէրս արեւ մը շաղկապեալ, մեր գեղի տընիներէն ու պիտակ ձար մամիկներէն հոչակուած պարսպաշիններուն տօն օրերու մէջ ցուցուցած հիանալի համաձուլմանը ու ցատկոտութեանը կը նկարագրէր: Այս պարսպաշինները աշուղի ներշնչումն ալ ունին եղեր, ներշնչում, այո՛, կը ներշնչուին եղեր գեղին պարտէզէն ու առուակէն: Աղբիւրի ճամբուն մէջ նշանած աղջկան շեղակի նայուածքը առ իր նշանածն, որ աղբիւրին գլուխը կրծուռոյց կեցած, սիկարէթը չըթնեցողն մէջ, եազման ֆեշեշ կապած ֆէսին վրայ, արգէն սիրացայտ ակնարկի կը սպասէ: Սրբավայրերու ուխտագնացութիւնը, կալի դէզերուն տակի անխորհրդի սիրաբանութիւնը, տօն օրերու ի մի վայր երկսեռ հաւաքումները, եւ ուրիշ շատ մը հետաքրքրական տեսարաններ ինչո՞ւ չներշնչեն մեր յաւէտ յիշատակելի պարսպաշինները:

Այս տեսակ բանաստեղծական տեսարաններ իմարմերդի երկնակամարին տակ բնութիւնն արդէն ներգաշնակած է: Ստոյգ է թէ իմարմերդ իր բարի օրերուն, շատ մը սիրաշունչ աշուղներ ու պարսպաշիններ ունեցած է, որոնցմէ ոմանց անունները մոռցուած, բայց իրենց գոհար երգերը վառ չըթնեցողն մէջ գեռ կենդանի են: Քէս-րիկի մամանները շատ պատուով կը խօսին նոյն գեղացի Աննօ Նէնէին եւ իմարակէօղին վրայով, որոնք, Զատիկ, Վարդավառ եւ Բարեկենդան օրերը, ընդարձակ տէնէրի մը վրայ եւ կամ գեղին կից կալտեղին մէջ նոր հարսներէ ու նշանարժան աղջիկներէ չըթնայ մը կազմած, կ'երգեն ու կը պարեն եղեր:

Ահա նմոյշ մը Բարեկենդանի երգերէն:

Աճճօ. Գեանին ջրերն ըլ տաքցան, կիւլիմ եար
Վարդօն գնըց նոր հնծան, կիւլիմ եար
Օղերն հոն մոռցաւ էկաւ, կիւլիմ եար:

Պարոզ. Կիւլիմ եար պիւլպիւլիմ եար, կիւլիմ եար:

Աճճօ. Դէ՛հ, բէշիվան ձին հնծան, կիւլիմ եար
Քշա՛, գնա՛ նոր հնծան, կիւլիմ եար
Օղերը բեր մ'անգընար, կիւլիմ եար:

Պարոզ. Կիւլիմ եար, պիւլպիւլիմ եար, կիւլիմ եար:

Խարակէօզ. Աշխարհք մէկդի դուն մէկդի, կիւլիմ եար
Գացի տէ բերեմ պիտի, կիւլիմ եար
Զէրկից ֆէլէկն ու տարաւ, կիւլիմ եար:

Պարոզ. Կիւլիմ եար, մէկ հատիկ եար, կիւլիմ եար:

Խարակէօզ. Գարուն էկէր ծառ ծաղկով, կիւլիմ եար
Էկօ՛ սիրուինք մենք հոգւով, կիւլիմ եար
Էլն ունի տարտ մեզի ինչ, կիւլիմ եար:

Պարոզ. Կիւլիմ եար, պիւլպիւլիմ եար, կիւլիմ եար:

Ծաւալի է որ հինէն մնացած մեր պարերն ու խաղերը, երգերն ու եղանակները կարգ մը կղերականներու եւ աննախապաշար (?), հաւատացեալ (?) բողոքականներու արգելքին ու ծաղրին հետեւանօք 20 տարիներէ ի վեր բաց ի Բաղմաչէնէն, Գոմքէմ ու Վարդաթիլէն ուրիշ տեղեր չեն տեսնուիր այլ եւս:

Պարե՛ր ու երգե՛ր, յաւէտ յիշատակելի, քանի՛ սերտեր կ'ուշագրաւէք:

(Խարբէր)

ԱՆՆԱՎԱՐԻ ՄԵԼԻՔԱ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Առ Հազար.

Է՛, ինչո՞ւ ջանամ ծածկել սէրս. ինչո՞ւ լռեցնեմ սիրտս որ սիրեց կամ փորձուեցաւ սիրել: Այո՛, ես ալ կրցածիս չափ պիտի պատմեմ առաջին բաբախումներս, զորս զգացած եմ քեզ նկատմամբ:

Լաւ կը յիշեմ այն պատուհանը՝ ուրկէ քեզի, քու դարձիդ կը սպասէի ամէն իրիկուն, գիրք մը ձեռքս, որուն վրան անգամ չէի նայեր. աչքերս միշտ դուրսը, փողոցին անկիւնը ուրկէ պիտի երեւէիր կարմիր ֆէսովդ որ դէմքիդ աւելի փայլ մը կուտար, ճերմակ ու մաքուր օձիկդ որ համակրելի պարանոցդ կը գրկէր, փողկապդ որ եթէ չեմ սխալիր, յաջորդաբար կը փոխէիր երկու օրը անգամ մը, վերջապէս սեւ ժաքէթդ զոր շատ լաւ գիտէիր յարմարցնել ֆաֆեօ շէ բանդալօնիդ: Այս տեսիլն էր որ կը սպասէի ամէն իրիկուն պատուհանը նստած առ տենա, գիտնալով որ վեր պիտի նայէիր. ես գրքիս մէջ կը թաղուէի, եւ երբ քանի մը քայլ յառաջանայիր, ա՛լ գիրքը սենեկին մէջտեղն էր ու մարմինս կիսով չափ պատուհանէն դուրս աչքով քեզի կը հետեւէի . . . ա՛խ, սա աղուոր տղան . . . աճա՛պա . . .

* * *

Քանի քանի անգամներ տեսիլս համրիչին վրայ փորձած էի, ըսելով. «Կը սիրէ քիչ, շատ, խենթեանալու աստիճան, ամենեւին»: Ու միշտ բնագոյրաբար շատ կուգար ի վերջոյ. որով չէի գոհանար, կ'ուզէի խենթեանալու աստիճանը ունենալ վերջին կուտը մատնեցողս տակ, որք կը դողային:

Վերջապէս կը սիրէի՞ թէ չէի սիրեր. բան մը կար հոգւոյս մէջ: Զէի՞ սիրեր. բայց ինչո՞ւ ճամբադ կը սպասէի անհամբեր: Կը սիրէի, ինչո՞ւ ախորժանօք կ'ուտէի եւ գիշերը հանգիստ քուն մը կը քաշէի . . . Կեանքս հանելուկ մը դարձած էր: Մեր ֆեօշի տղան, կը զառանցէի միշտ, կարմիր ֆէսի տղան, ան քօնպուլիկ տղան, ան խառնակօզը, իմինս . . . հոգւոյս սիրածը:

Բայց այս տարտամ կացութեան հանգոյց մը պէտք էր, խօշական երազներու իրականութիւնը կ'ուզէի տեսնել, ես սիրել սկսայ, թող լան ալ ինծի սիրէր. բայց եթէ զիս չսիրէր, ինչո՞ւ տուններն առջեւէն կ'անցնէր, մարած աչքերով պատուհանէն վեր կը նայէր. ինչո՞ւ անկիւնը դարձած միջոցին վիպական ակնարկ մը կը նետէր իր ետին, ինծի, իմ պատուհանիս . . . «Անշուշտ ինձ համար են ատոնք» կ'ըսէի, եւ այդ ձեւերը սիրոյ արտայայտութիւն կը թարգմանէի . . . Հէ՛ք տղայ, ինքն ալ ինծի բռնուեր է: Բայց մենք, Եկաթի Երեւնի, որչափ սիրենք, մեռնինք ու հալինք, նորէն երիտասարդէն կը սպասենք ռեֆրանը, նամակը, ձեռքի սեղմումները, աչքը, իմիջին, վերջապէս «Օրիորդ կը սիրեմ զքեզ» դիւթական բառերը անոնցմէ կը սպասենք միշտ, եւ այդ տողերը ցերեկին կուրծքերնուս վրայ, եւ գիշերը բարձրնուս տակը կը պահենք, մի գուցէ մայրիկը գտնայ ու կռահէ: Սպանիական դղեակները այսպէս շինելով ինքնիրեն կը խորհէի. «Ի՞նչ վախկոտ ու ամէկուս տղայ է եղեր, աղուոր տղայ, աղուոր տղայ անա, քորքուխ. պէտքը չէ՞ որ գոնէ բարեւ մը տայ անցած ատենը . . .»

Ու երբ կարգացի Ծաղիկի 26րդ թիւին մէջ, առաջին խակ, անփորձ սիրոյդ բլանները, թէ քու գէմդ, պատուհանին առջեւ, կուտ ուտելով համբոյրներ, մազիս խոպոպները շտկելով բարեւներ, ծիծաղելը սիրոյ Երեւնի-սիւնի խօսքը կարծիքս ես, անգո՞ւթ, անգո՞ւթ, այս օրուս պէս կը յիշեմ. այդ օրը պարտէզին մէջ քեզ կը գիտէի հեռուէն, միշտ քենէ սպասելով ռեֆրանը. քու մէկ ակնարկդ պիտի կարենար սիրոյս պապակը յագեցնել:

Այլ գուն, հղելութեան անգիտակ, գուզախ վարագոյրին կը նայէիր զոր գէմդ, հեռուն, չոր մարդ մը կը խաղցնէր մատներուն վրայ. այդ անշուշտ պէպիսները ինձմէ աւելի նախընտրեցիր, (իրականութիւն մը զոր ծածկած էիր դրութեանդ մէջ), ես, անգին քեզի մատնած էի տեսողութիւնս, ու հոգիս սէրդ կ'երգէր . . .

Դու վէպերէն ճանչցար լուսինը, ես արտիս հետ հաշտեցուցի անիկայ, լապտերը՝ հոգւոյս առաջնորդ: Գիշերները քեզ կը փնտռէի մութին մէջ. խոնաւ աչօք քու ուրուանկարդ կ'ուզէի ունենալ իմ մօտս, քովիկս . . . զիրկս . . .

Հէ՛ք աղջիկ, որո՞ւ կ'երգես քու սէրդ, ո՞վ է լսողը: Ժամը գիշերուան երկուքին ձեռք տան կղպանքին ձայնը կը լսէի միշտ, որ կրկին կը դառնար իր վրայ յուսահատ հառաչներով. ես ալ պատուհանս կը գոցէի իմ կարգիս, եւ կ'երթայի քնոյ հետ կռուիլ անկողնիս մէջ, ու միշտ կը յաղթէի անոր:

Իրօք այս հին, սեւ ու թօշնած մեր անցեալը չպիտի ուզէի արթնցնել, եթէ առաջին անգամ չի պատկերէիր դու քեզ. թող մեր խղճերը վկայեն թէ ո՞վ էր սիրողը եւ ո՞վ խաբուողը, ո՞վ էր մոռնուողը եւ ո՞վ փորձառու սէրը: Դու ուսմանդը ըլլալու համար սիրել փորձեր ես, ու ես քու ձեւերէդ արբելիս, իրական, մաշող սէրը դրեր եմ հոգւոյս մէջ, ու անզգալաբար քու խաղաղիկդ եմ դարձեր: Վա՛յ ինձ, վա՛յ ինձ, վա՛յ ինձ:

Փորձառաբար կը խրատեմ ազնիւ ընթերցողներս, որ չխաբուին այն ոլորուն պիսիւրուն, չիքէսին, վառ

երիտասարդութեան: Զի անոնք դեռ իրենց պէսքէն գոհացնելով պառկելու պէտք ունին . . . (1)

Սկիւսաւ

Վ. Փ.

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ

Ժամանակիս հայ օրագրողներու ամերան, բերնուց այն աստիճան բարեացակամ է ընթերցողներուն, որ ամենօրեայ հրատարակութիւններէն դատելով, իրեն սեպուն պարտաւորութիւնն է՝ միմիայն ժողովրդեան շահը պաշտպանել. չի կայ զոնորութիւն մը զոր յօժարակամ առ այս չխնայէ:

Ոչ անձնական շահ, եւ ոչ ընկերական ոեւէ նկատումներ, իր այդ ժողովրդասիրութեան եռանդը չեն կարող կասեցնել:

Թուրքերէն «ալան պու, սաթան չու, պէն արատա պիր տէլլալ» առածին հետեւելով, հանրութեան կը խօսի, արձագանգող ջրամբարի մը նման. եւ այս ալ կը պատահի այն ատեն, երբ օրագրին սպառնումը նուազի. ահա այն ժամանակ հանրասիրական եռանդը այն աստիճան կը բորբոքի, որ կը սկսի ազգային ամէն հաստատութեանց, ընթացիկ գործոց, նոյն իսկ եկեղեցական օրինաց մէջ գեղծումներ գտնալով, եւ, եթէ չկայ, ստեղծելով, խմբագրականներ հրատարակել. ինչպէս ըսինք, միշտ հանրութեան բերնով, մինչեւ որ ժողովրդականութիւնը գայ, իր շահուն հաշուեկշիռը ճշդէ:

Ահա այս կարգէն նաեւ վերջերս ամուսնալուծման խնդիրը յարուցուեցաւ, չփոթելով կրկնամուսնութիւնը ամուսնալուծման հետ:

Բայց մեր նպատակը անհատից հաշուեկշիռական խնդրոց հետամտիլ չըլլալով, միմիայն քարոզուած վարդապետութեան հետեւանքը պարզելու համար, հետեւեալ տեսակցութիւնը նկարագրենք:

Ակնայ երեւելիներէն թովմաս աղան երեք տարիէ ի վեր կնկանը հետ գտած ըլլալով, մէջերնին ամուսնալուծում գոյացած էր եւ իրարմէ դատ կը կենակցէին. այս խնդրոյն վրայ լրագրաց մէջ՝ ոսկեզօծ եւ չլացուցիչ հրատարակութիւնները կարգաւոր, եւ շատերու պէս ամուսնալուծումը կրկնամուսնութիւն հասկնալով, եղաւ ուղղակի՝ այս ըստ ոմանց խիստ բաղձալի սկզբունքը հրապարակող օրագրին խմբագրատունը գնաց:

— Բարեւ պէկս, պայլական քէֆիկդ աղէ՞կ է:

— Փառք Աստուծոյ, էֆէնտիս, ներեցէք, որո՞ւ հետ պատիւ ունիմ տեսակցելու:

— Ծառայականս, էֆէնտում, կամրկապու խանէտաններէն էանք ըմմա, ֆէլէկսիլէսին մեզ տէլրու տէօնէկ արաւ ու ձգեց վար. սալթ թավլանուս մէջ էֆէնտում, քսան ձի քիշնէմիշ ընկնինի, եաքն էլ սօֆրանիս հէ՛շ էր վերնար:

(1) Այս նամակը մեզ հասած էր մէկ երկու շաբաթէ ի վեր, բակայն տեղւոյ անձկութեան պատճառաւ չէինք կրցած հրատարակել:

(Ծ. Խմբ.)

— Ներկայէք էֆէնտի, ատոնք աւելորդ են, անուն-
նիդ չնորհ կ'ընէ՞ք . . .

— Էտ խոստումին, քնչիյմի սէյֆ արիք պէկս, քիւն-
չիւմ, ծառայականիս անունը Շնորհք չէ, տիւրիւսթ Թով-
մաս պէկ է :

— Էյ լաւ, Թովմաս էֆէնտի, ձեր այս այցելութիւ-
նը ի՞նչ բանի կը պարտիմ :

— Հաշա՛, էֆէնտում, սիւմմէ հաշա. հիւրըմընքնիդ
ի՞նչ պարտք տի ունենաք ուր . . .

— Աշտարաֆն ենք, ո՛ւր ենք, էֆէնտի. ի՞նչ գործի
համար եկաք նէ այն ըսէք, ես հազար տեսակ զբաղ-
մունք ունիմ :

— Ծառայականս էլ ճի՛պ էտ խոստումին հըմար ե-
կայ ուր, պէկիս հետ տէկիւլիւկ տանըչուլս մի անինք
ուր, գլխինիս քէթէրիզլիւ մէսէլէ մի կայ՝ ծոթիմ ու ճիւղ
պագնիմ, սայէնեքնուդ չարէ մի գընըվի :

— Հասկցա՞նք . . . գործն ինչ է, այն ըսէ :

— Հըմայէկս պէկիս գործն էթրաֆլու մի հասկցը-
նիմ ուր, տիպաճէյուլի վուխուֆիյէթ բէյտահ անէք. գա-
լող երկուշարթի ուր Սրբոյն Կողմայի ու Դամիանոսի ա-
նարծաթ բօխլիներուն տօնը տի գայ — Տէրն լուսաւո-
րեսցէ հոգուն լսողաց — լման երեք տարի կ'ընէ ուր մեր
նազէնիւնէն զայլած ենք :

— Կերեւի որ նազէնէ ըսածնիդ ձեր տիկնոջ ա-
նունն է :

— Կը հայիմ ուր հիւրըմընք էլ քնչիյ մը քիչ տիւ-
պարա խառնչակող չես. նազէնին կ'ըսիմ իսէ նը, մեր
էվ ուշադուն հըմար եմ :

— Հասկցուեցաւ, երեք տարիէ ի վեր ձեր կնոջմէն
զատուէր էք :

— Պէլի պէկո, ըմմա, էնչալէն էս օրըս գլխինիս
վէօ'ր քարին զարկանք իսէ, տիկէր ախչինի մի հետ էվ-
պարիս ընելու հիւրըման մի էլտէ չի կրցինք անիլ :

— Մենք այդ խնդրոյն վրայ արդէն բաւական խըմ-
բագրականներ հրատարակեցինք, որոնք ժողովուրդէն մեծ
ընդունելութիւն գտան :

— Հըպա՛ . . . կարգացինք էֆէնտում, վէ քննեցինք,
Թաճախապատումին հետը Թաթպիլս էլ արացինք ու հատ
մի նօխսան չի գոյնուկէն պախա, լեզուիդ ոսկորն ու-
տիմ, էն քու մարգըրտի պէս շարած խօրըգաներուդ
հայիմ վէօ'վ, ի՛նչ ճուշտու պի տայ :

— Ո՞վ կրնայ մխտել թէ ամուսնութեան բացար-
ձակ անլուծելիութեան վարդապետութիւնը հզօրապէս
հռովմէական վարդապետութիւն մըն է, զոր Ունիդորք,
Կիլիկիցիք, յետոյ Մխիթարեանք բերին զետեղեցին ազ-
գին մէջ :

— Ան չէ ըմմա, էտ ըսած թախում մի մարդիկդ կար-
գուկ էին :

— Ո՛չ, ամենքն ալ կուսակրօն . . .

— Վազ անցիր, էֆէնտում, ճի՛պ դարտակ խօրըգա-
ներ, չի կարգուող մարդը կարգուողին հալէն ի՞նչ տի
հասկնայ ուր, հէմի էլ ելեր թախում մի շարթ ու շու-
րուդ են զրեր :

— Ահաւասիկ սքանչելի փաստ մը բոլոր գրածնե-
րուս իրաւացի ըլլալուն . . .

— Շիւբէ՞ մի կայ պէկս, որո՞ւն հատաին է մնացե-
րու տելլայ հախուցին հախսուդ տի ըսէ. ֆախէտ, հմա-
յէկս քէրէմ ու ինայէթ անէիք, ու ծառայականիս Պատ-
վիրտարքարանէն հատ մի հիւրըմանի հանելու մէյ չարէն
գընէիք :

— Ի՞նչ հրամանի :

— Վէքիւլ Հայրսուրէն թուղթ մի էլտէ անէիք ուր,
հալալ սիւտ էմմիշ ախչիկան մի հետ կարգուիմ, արեւդ
սիրեմ, էս բանին չէ չի տի ըսես . . .

— Այդ ըսածդ ես չեմ կրնար ընիլ, Կրօնական Ժո-
ղովին աղերսագիր մը տուր, հոն պէսք եղածը կը անօ-
րինեն :

— Էտոնց ըմմեն ալ հինցուցինք ու սէմէրէ մի չի
տեսինք, հըմայէկս ծոթիմ ճիւղիդ պագնիմ, աչիւլդ պըլ-
պըլուկն ուտիմ, սս բէճաս խապուլ տի անես :

— Բայց այդ խնդրածնիդ անկարելի բան է :

— Եկոյ չէ մի ըսեր, պէկս, քիւնչիւմ էս բանն օր
չըլլայ իսէ նը, տիւնս տեղս տի քըքրի. հիւրըմընքիդ սը-
ռան ըմէն բան տի խօստովանիմ ուր մէսէլէն տիպա-
ճէյուլի հասկնաս. լման երեք տարի կ'ընէ կնկնէս զայլե-
ցանք իսէ, խա՛ր արանք, իմէմէլէն շարիւրս դաոցաւ.
էն օրէն էս չաղըս, մեղքդ ճիտս, վէօսկի ուր բռնեցանք
ֆէօղ կըրեցաւ. Թագոս էմմիյին հետ խաբու բաշա փուռ
մի բացանք, երեք ամսու մէջ լման ութն հազար երկու
հարիւր երսունը վեց զուրուշ տասը բարա բացեցինս
թէպէնիւն արաւ. թէմէսիւկ մի տըվանք ու փուռն էլ
Թագոս էմմիյին վրայ տէվր արանք . . .

— Բայց ինձ նայէ, ես գործի տէր մարդ եմ, երկար
բարակ քեզ մտիկ չեմ կրնար լինիլ :

— Պօյըդ սիրեմ ճէյլանըս, հուսայէկս եկի, ճտիկս
ծռիկ ճամբու մի դներ. էլ ձեր շանին ու չէօհէթին, սե-
պէ ուր ձեռնովդ փամ տի շնես . . .

— Պէ մարդ Աստուծոյ, խե՛նդ ես ինչ ես, իմին
ձեռքէս ի՞նչ կուգայ. անգամ մը ամուսնացիր ի՞նչ խե-
տեսեր ես որ հիմայ ելեր նորէն ամուսնանալու հրամանի
կ'ուզես :

— Ա՛խ պէկս, ինտո՞ր հասկցնեմ, խօրըգա ըսածդ
մայախ ծայրը չէ ուր, օկանջըդ խոթեմ. տիւրիւսթը
կ'ուզե՞ս իսէ նը, իմ էտ հիւրըմընին էլտէ անելուս թէ-
մէլիւ սէպէպըն էն է ուր, էրիկն ճողո՞ծ ըլլի, տարիքն
անցուկ ախչին ըլլի, միւճէրրէտ հատ մի տի գընամ հետն
էլ քիչէն քիչ հարիւր վէօսկի վի ուր բերելու ըլլի իսէ
նը, իմ ալ գործս բիրի բաք կուլլի. Թագոս էմմիյին տը-
ված թէմէսիւկըս ձեռքս նաղու ուր ունենամ իսէ նը,
էսօրուան օրս հազար զուրուշ մի տամ նը կ'ազատեմ.
հիմի վէօաքդ էմմին իջա՞ւ պէկս :

— Այս հաշուով, դուն չէ թէ ամուսնանալու, այլ
տեսակ մը գձուճ գործառնութեան ելեր ես :

— Աֆ կանես ճէյլան պէկս, էտ ըսածնիդ չի կրցի
հասկնալ, քնչիյ մը տիւրիւսթ խօրըգիլ քէրէմ տրէ ուր
պէյնս մընի :

— Ըսել կ'ուզեմ թէ, դուք չէ թէ կնկան, այլ ստակ
ձեռք անցնելու համար նորէն ամուսնանալ կ'ուզէք :

— Հըպա՛ . . . ես կնիկը՞ ինչ տի ընեմ, զլխուս չէ-
լէլէնք տի դնեմ :

գուտ, ուզեմ չուզեմ) :

— Ա՛լ, երթանք, տղաս :

— Տղանի՞դ մի՞... ի՞նչ կ'ըսէք, օրիորդ, ինծի չափ հասունցած զաւակ ունիք :

— Օ՛ֆ, աման, անխտար եալվար եախար եղար քի գլուխս խելք չձգեցիր, և երեսդ բացթին տէրտին ես ինկեր, սանքի գիտես քի չիքեար մաթան մըն եմ :

— Բայց ես ձեզ կը պաշտեմ, օրիորդ :

— Ես ալ քեզ շատ կը սիրեմ ար... սըվոր ըրածը նայէ՛ հէմէն, քիչ մնաց պերնէս նարէն տղաս տէյի պիտի փախցունէի :

— Կ'աղաչեմ, օրիորդ, երկու վայրկեան գիմակնիդ հանեցէք :

— Հատտ ունիս նէ՛, սա պապայիթը նայէ հէմէն, երկու վարսայով քանակնիդ հանեցե՛ք, կ'ըսէ կոր, որի՞ ես նայիմ :

— Սխալ հասկցաք, օրիորդ, կարծեմ թէ Պոլսահայ չէք ու հայերէնը լաւ չէք հասկնար կոր, երեսնիդ բացէք ըսի :

— Քա, պարէմ պանամ տէ տուն ալ տեսնալով մէրաքէն էլի, ըսելով դիմակը վար չառնէ՛ մի... ի՞նչ տեսնամ — կարծեմ չնկարագրած հասկցաք — 45ի մօտ ամենատգեղ կին մը, ակռաները դուրս ցցուած, քթին ծակերը ընկոյզի հոտիկներ պարունակելու չափ խոշոր, սեւ շրթունքներ, սկաւառակի չափ աչքեր՝ առանց յօնքի, եվանքայն ականջներ, եւ գլուխը՝ մազերէ զուրկ մնալու դատապարտուած : Ու հիմակ, հակառակ իր առջի անշարժ վիճակին ու զաքարիական պապանձումին՝ կը ժպտի, լայնածաւալ բերնէն արծակած փափաղներէն կը մարի, կը մարմրի. իսկ ես վերջին ծայր կատողած, բարկութենէս արցունքի կաթիլներ կը սկսին աչքերէս հոսիլ : Ապուշի պէս երեսը կը նայիմ, քիչ մ'առաջ դուրսը կատարած դերը իրեն կատարելով :

Եւ հիմա ո՞րը մտածեմ եւ միթիթարուիմ, ժամանակը պարապ տեղը մեռցնե՛լս, այսպիսի պարագայի մը մէջ խաբէրայութեան զոհ երթա՞լս (պարահանդէսներու մէջ չխայտառակուողը ցուցուցէք), ականատեսներուն ծաղրածու խօսքերով ու ծափահարութիւններով բարձրաձայն եռանդները գլխուս տեղադրե՛ն, թէ 50—60 դրուշ ասակ վասնելս մի... :

Բայց, չի՞ փայտ, հիմակ ամենէն պարզ ու գիւրին ճանրան, հաշիւը մաքրելով ականջներս բամպակով լեցնել, ու աչքերս ալ գոցելով պարահանդէսէն դուրս նետուիլն էր, ինչպէս որ ա՛լ ըրի, ու դուրս ելլելուս պէս, առանց սակարկութեան կառք մը նետուելով, առն գացի, ետիս անգամ չնայելով որ մի գուցէ պարահանդէսին մարդիկը ետեւէս համեմելով փողոցին մէջ ալ զիս խաղք խայտառակ ընոն :

Պ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Մ. ԳՎԵԼԵՆՏԵՐ

կը գեկուցանէ թէ Կէտիկ-Փաշայի Ամիրիկեան վարժարանի Ազն. Ուրնամակալուհեաց եւ Միս Ծօնսի հաճութեամբ՝ իրական սեռի զգեստուց ԶԵԽԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ դասընթացք մը հաստատած է, ամէն Եշ. կէս օրէ վերջ, արտաքին աշակերտուհեաց համար իւրաքանչիւր 4 դասի այցեգիրը 20 դրուշ ԿԱՆՆԻԿ :

ԵՐԿՈՒ ՍՔԱՆՁԵԼԻ ՔԱՐԵՐ

Սխալ հարուստ տիկին մը, գիւղը գտնուած աստն, զրացի գեղացի տիկնոջ մը այցելութիւնն ընդունեց, որ եկած էր ազգականներէն միոյն մէկ գործին համար : Տանտիկինը իր ճոխութիւնները ցոյց տալով կը շտապէր գեղացի կինը, որ բերանարաց ոսկեզօծ շրջանակներով հայելիներն եւ սարիչ ծանրագին կարասիները տեսնելով հիացած կ'երեւէր : Մեր ազնուապետուհին այս տեսակ մը յաղթանակը բոլորովին կատարեալ ընելու համար, գեղջկուհին իր զարդարանաց սենեակը տարաւ, եւ հոն գգրոց մը բացաւ, որ մինչեւ բերանը լեցուած էր աղամանդեայ զարդերով, զմրուխտներով, յակնիթներով եւ անստգիւտ մարգարիտներով :

— Օ՛հ, ի՞նչ գեղեցիկ են գոչեց գեղջկուհին, բոլոր այս զարդերը տեսնելով : Ո՞րչափ ժամանակէ ի վեր գնած էք այս գանձը :

— Կէսը ընտանիքէս ժառանգած եմ, իոկ միւս կէսը ամուսինս տուած է, պատասխանեց տիկինը :

— Աստուած իմ, ո՞րքան գեղեցիկ են... անշուշտ ասոնք շատ սուղ գնով առնուած են, այնպէս չէ՞, տիկին :

— Այո՛, շատ սուղ, շատ բարձր գիներով առնուած են :

— Եւ ո՞րչափ հասոյթ կը բերեն ձեզ, տիկին :

— Բայց բան մը չեն բերեր, ընդհակառակը տարին մէկ կամ երկու անգամ ոսկերչիս տասն քսան ոսկի կուտամ, որպէս զի զարդերս մաքրէ եւ յղկէ :

— Այդ գէշ, ձեր քարերն իմիջներուս տեսակէն չեն եղեր, ես երկու հատ միայն ունիմ որ հօրմէս մնացած են, եւ տարին հարիւր քսան ոսկի եկամուտ կը բերեն :

— Իրա՞ն կ'ըսէք, ընդմիջեց հարուստ ազնուականուհին. ուրեմն ի՞նչ տեսակ քարեր են ձեր քարերը, հարցուց մեծ հետաքրքրութեամբ :

— Ո՛հ, տիկին, ջաղացքիս երկու քարերն են, պատասխանեց գեղջկուհին, որուն շրթանքը վրայ հեգնական ժպտալ մը նկարուեցաւ տանտիրուհեոյն ապուշ կտրիւր տեսնելով :

Թարգմ.

Յ. Մ. ՇԱՃԵԱՆ

ՍՈՒԱՐԷ ՏԱՆՍԱՆ ՄԷՄՆՈՒՆ ՕԼՈՒՐՍՈՒՆ ՍԷՆՏԷ ՎԱՐՍԱՆ

(Շարունակութիւն 30 քիւէն)

— Բիլյանիսթին էվինի պիլիբսին ես, քո սէօյլէ քի տալէթլիլէր կէլտի պէքլէյօրլար, քա պու նէ՞ այդպ չէյօլտու... :

— Սէն պու զիւրիւթլիլիւ լախըրտլարը, ամանըն, պիլ պիլ սէօյլէ քի զուլալըմա թըհալըն :

— Ծօ՞, պաղը պաղը պուրայա կէլիլ պիլ բիլյանիսթ վար, օնուն էվինի պիլիբսին ես՝ :

— Պիլտիմ :

— Կիթ օնու էվտէն գաբուղըն կիպի ալ կէլ :

— Էվտէ պուլմայընճա՞ :

— Էվտէ օլմազտա պաշկա պիր բիյանիսթ պուլ կէ-
թիր. հայտէ սէնի կէօրէյիմ:

— Շիմաի զուշ կիպի ուլաշըր կէլիրիմ:

Բէճինա տուտուն Կզըմէսը զրկիւնէն վերջը. ինքը
քիլիքը մաաւ, ուր հիւրերուն պէտք եղած իրաւաները
պատարաստելէն յետոյ սուլուն մաաւ:

— Ինանըրսան չօգ հօռուլուեօրսուն, Բէճինա տու-
տու. քա ճանըմ, պիր ազ տա օթուր քի կէօրիւշէլիմ:

— Հիշ եօրուլտու զըմ եօգ, Սէրէնա տուտու, ուշա-
ղը պիր եէրէ կէօնտէրտիմ տէ. . . . Գըզլար, պիր օյուն
պաշլասանըզնա:

— Պիր գատրիլ եաբալըմ, աէսիմ, տահա բիյանիսթ
կէլմէսի:

— Նէ՞ եաբալըմ, գըզըմ, բիյանիսթիմիզին կէճիք-
տիկինէ միսաֆիրլէրտէն բառտուն տիլէրիզ:

— Օ նէ՞ լազըրտը, մատամ, բէք կիւզէլ օթուրուպ
էյլէնիյօրուզ:

— Քա ճանըմ, թա քի բիյանիսթ կէլէնէ գատար,
պէյիթ սէօյլէյիմ:

— Մատմազէլ Թէրէզօն պաշլասըն, օ չօգ պէյիթ
պիր:

— Պունտա չօգ պիրլիք նէ՞ վար, հէփիմիզ տէ
սէօյլէյիմէյիզ. հայտէ սէն սէօյլէ, Թագուկ:

— Ինանըրսան ազլըմա պէյիթ կէլմէյօր:

— Ամա ուսուր էթտինիզ. տուրուն պէն պաշլա-
սըմ. . . .

— Աֆէրիմ, Ջիշիլ, հայտէ պաշլա:

— Թուր տա սէօյլէյիմ:

Սէօյլէ իւքին նէ՞ իտին
Քիմտէն ալտըն էօյիւտին,
Հէր քէսէ պէլա օլտուն
Պէօյիւտիւքճէ պէօյիւտին:

— Ֆիլօ, չըգար պաղալըմ. . . .

— Քա պու նէ՞. կատալար չըգար:

— Կէնէ տօղրու եա, կազէթալարա էբէյի վազըթ
սէլմայէ չըգար, նէ իսէ պու արա գաբանար. տուրուն
պէնտէ պիր պէյիթ սէօյլէյիմ:

Կէօք կիւլէր չիմէք չաքար,
Բիրէ տէվէնէ պաղար.
Իքիսի պիրպիրինէ
Տայիմ խայինճէ պաղար:

— Հայտէ Ֆիլօ. . . .

— Ինանըրսան պու պէյիթ բէք տօղրու չըգար.
տուրուն պէնտէ պիր թանէ սէօյլէյիմ:

Հէր եանընտա եալտըզլար,
Հարթիմ տէրլէր զըզլար.
Հալի էօյլէ տօղրու քի,
Եանընտա էրիր պուզլար:

— Օ քի պիրիսէն օնուն իւթիւնէ չըգար:

— Ֆիլօ, սանա պէլէեօրուզ:

— Քա ճանըմ, տահա տահա էթմէյիմէյիզ. Ինա-
նըրսան այգըրը սըգըլըեօրում:

— Աման զըզլար, պու սէօյլէտիյինիզտէն հիշ պիր
մէֆուտ տուլմաեօրում. պիրազ տա սօսիլթէմիզ իւզէ-
րինէ սէօյլէյիմ, տուրուն ազլըմա պիր պէյիթ կէլտի:

Էլիմտէ պիր կիւլիւմ վար,

Պաղըմտա պիւլպիւլիւմ վար.

Պէն պիւլպիւլիւմիւ տիյնէմէմ,

Եանըմտա սէվկիւլիւմ վար:

— Չըգար, Ֆիլօ:

— Սօֆիյէ չըգար:

— Էյ պու թօնաֆ, Թիսուսում, սանըրսըն քի թա
պաշնա վուրտուն, պու կէճէ նըշանըսոյլա պէրապէր
պալօսա կիթմիշէր:

— Գուզում Ջէրէնա, պէօյլէ կիւզէլ պիր պէյիթ
տահա սէօյլէ. . . .

— Այն զըգգարտաշ, չօգ պիրիր իտիմ եա, խաթ-
ըմա կէլմէեօր, տուր պագաեըմ պիր տահա կէլտի:

Շու կիւզէլի կէօր էյի,

Կիզլի եէյօր պէօրէյի.

Պարպասընն գօրգուսընտան,

Թըք Թըք աթար եիւրէյի:

Հայտէ Ֆիլօ. . . .

— Էֆիմիսէ չըգար:

— Վայ. . . մատմազէլ էֆիմի. պէօրէյի պէօյլէ կիւզ-
լի եէմէք հէ. . . զըզլար, հէփիմիզ պարպասընտ հապէր
վէրէլիմ:

— Աման սիզ տէ, իչինիզտէն հանիլընըզ պէօրէք
եէմէեօրսա կէօսթէրսին:

— Աման, արթըգ պէն պըգարմ, գալըն քատրիլ
օյնայալըմ:

— Գարու տըր, տուտու. զանն իտէրսէմ բիյանիսթ
կէլտի:

Բէճինա տուտուն աճապարանօք վար վազից. աս-
դին հիւրիւրը աւէնքը միաբերան յիշ շա սուն, հայտէ-
յին գրզլար կը գոչէին. միւս կողմէ մեր Կզըմէս տիւպա-
րը մէկ շանթերնա մը եւ երկու շանթերնանի առջեւը
ճգած եկաւ:

— Մօ, պունլար նէ՞ տիր:

— Նէ տէհօն, տուտու, բիյնօ ճալտնա կէթտիմ,
Գիրգօրկիլլէրին էվինտէ բիյնօ ճալտնա կիթմիշ. պէնտէ
պունլարը այտըմ կէլտիմ:

— Աման, իս պիւլիւմէ պիր պաշլըմազ կէլիւօր, քա
պու նէ՞ այըդ չէյ օլտու. ծօ՞ պէն սանա շանթերնա կէ-
թիր աէտիմ:

— Ամանըն. . . պէնի ճըլտըրտաճալ մը սընրիզ, իշ-
տէ զընըմտա բիյնօ կիւլի սէս չըխարըյօր. տիյնէ տէ
պաշ:

— Սիզ պու հայվանըն լազըրտըսընա պաղմալըն,
շանթերնա պիւլիմ իչիմիզէ կէլմէզ:

— Ճանըմ, նէ աղնամըշլար չու բիհանօտան պիւլմէմ:

— Այ օղուլ, նէ՞ տգնամըշ աղնամամըշ, օ սիզին
պիւլմէք իչինիզ տէյիլ, բուսուսուսուղա ույմազ:

— Մատմա. . . պիւլ չօգ պէօյլէ զիյաֆէթիէր, պա-

լօլար կէօրմիւ չիւզ, եիւզիւմիւզէ էյի պա՛գ, տաղտան էնմէտիք:

— Է՛յ, աման, ուզուն լազըրտը էտէմէմ, պիզ շանքերնա իսթէմէյիզ:

— Իսթէմէզսէն բարամըզը վէր, պիզ կիտէրիզ:

— Նէ՛ բարասը վէրէճէյիմ . . .

— Օ՛խ պապամ, նէ՛ բարասը մը վէրէճէքսին, իւշ մէճիտիյէեէ բազարլըզ էթտի սիզին ատամ:

— Ծօ՛ կըլմէս, սանա քի՛մ տէտիքի բազարլըզ էտէսին:

— Նէ՛յնէն, բազարլըզ էթմէյինճէ պու պարխանէ կէլի՛ր մի:

— Հէմէն նէ՛ տէյիմ, Այլահտան պուլասըն:

— Է՛յ ճանըմ, նասը՛լ էտէճէյիզ . . . պիւլիմ իչիմիզ վար, մատամա՛ . . .

— Հայլան կիպի նէ՛ պաղըրըհօրսուն, եօզարտա միսաֆիր վար:

— Նէմէ՛ կէրէք . . . եօզարտա քիմ օլուրսա օլսուն:

Երթալով աղմուկը շատցաւ, ձայները սալօնէն լսուելով, մատմազէլ լիւսին եւ հիւրերէն քանի մը գավալիէնար վար վազեցին:

— Նէ՛ վար, տուտու, նէ՛ տէր պու բաթըրտը . . .

— Աման արթըզ, հասթա օլաճաղըմ, չու հայվան կըլմէսի կէօնաէրտիմ քի, բիյանիսթի ալսըն կէլսին տէր, օ կիթմիշ իւշ մէճիտիյէեէ բազարլըզ էթմիշ, պիր շանքերնա ալմըշ կէլմիշ:

— Նէյէ՛ եալան տէյօն, տուտու, տէմէ՛տինդի պուլմայրնճա պաչլասընը կէթիր տէյի:

— Բէճինա տուտու, եիւրէք օյնատաճագ պիր շէյ տէյիլ, շանքերնալըա տահա կիւզէլ օյնանըր. պանա պագ տայը, իչինտէ գատրիլ վա՛ր մը:

— Վար եա՛, անա՛մ պապամ. գատրիլ տէ վար, մազուրքա տա վար, նէ իսթէրսէն վար:

ԴԴՈՒՄ

(Շարունակելի)

Զ Ի Կ—Զ Ա Կ

Արդի երիտասարդութիւնը ի՞նչ բանի հակամէտ է:

— Պիտեբուլ արդուգարդի ու խարէական աղջիկտեսի:

Որո՞նք են աղջկանց խշալոգները:

— Սոււառէները:

Ինչո՞ւ կ'ամուսնանան:

— Յետոյ գըլալու համար:

Ո՞ւր է կատարեալ սէրը:

— Մօր սալինքին մօտ:

Նորապսակ հարսնուկներուն ո՞ր բանը ծանր կը թըլի աւելի:

— Կեսուրներնէն առաջ անկողնէն ելլալին:

Սկիւտարցիք ի՞նչ նորութիւն հնարեցին վերջերս, գիշերուա՛յ ժամանցի համար:

— Նոյ-Նահապետական սկաւսիչը:

Ի՞նչ է բամբասանքը:

— Սկիւտարցիներուն մենաչնորը:

Ի՞նչ է սիրոյ կերը:

— Պաշիկը:

Սիրահարները ե՞րբ կը թափեն աղի արցունքը:

— Մեղրալուսինէն վերջ:

Ձայներուն մէջ ո՞րն է անուշը:

— Ոսկիինը:

Ի՞նչ բանով կը ճանչցուն Սկիւտարցիք:

— Մինչեւ գլուխին մալակուած ցեխերով:

Վ. Փ.

ՄՏԱՍՈՒՄՆԵՐ

Միեւնոյն ժամանակ եւ յաճախակի մի դիտէք ձեր վերջին գաւակը, եւ ձեր ընտանեաց լաւագոյն բարեկամը. աչքի զարնող նմանութիւններ պիտի նշմարէք այդ երկուքին մէջ:

Եթէ կ'ուզես կին մը հրապուրել, մարդ եղիր. եթէ կ'ուզես զայն ձեռքէ չհանել, երիկ մարդ եղիր:

Կիները կը սիրեն ծաղիկները, որովհետեւ ծաղիկները միակ բանն են որ կիներէն շուտ կը թոռմին:

Աղջիկ մը որ ժպիտի մը մէջ սիրոյ խոստովանութիւն մը կը պահէ, վաղը ամուսին մը պիտի ըլլայ, որ սիրահար մը պիտի պահէ որմազարանին մէջ:

Կ'ըսեն թէ անասունը կը քնանայ իւրաքանչիւր էրիկ մարդու սրտին մէջ, կիներուն սրտին մէջ անասունը միշտ արթուն է:

Կին մը նոր հագուստ մը ունենալով երկու հաճոյք միանգամայն կը վայելէ. Այն է՝ ցուցնել զայն սիրած էրիկ մարդուն, եւ ատած կնոջը:

Երբէք զաղանիք մի հազորդէք այն կնոջ որ իր տարիքը կը յայտնէ:

Քանի տարիքնին առնեն, կիները աւելի գործնական են սիրոյ մէջ, իսկ այրերը աւելի անճարակ:

ՍՍԱՀԱԿ

Ն Կ Ա Ր Ն Ե Ր

— Անիծեալ ցուրտ, գոչեց նշանաւոր խման մը, որ ճամբուն վրայ կը զլորէր. առանց ուղեւոր զիս խմելու ստիպեց:

Ուրիշ գինով մ'ալ որ տատանելով հոնկէ կ'անցնէր, կենալով ըսաւ.

— Սա կեղծաւորին նայեցէ՛ք... ցուրտ կայ կը պօռայ, մինչդեռ ես տաքէն կը խեղդուիմ:

* * *

Տիկին Փիւրիկ, ամուսնոյն եւ զաւկին հետ Կիրակի օրը Մազրիզիւղ այցի պիտի երթար. Կէտիկ բաշայէն դէպ ի կայարան անընդհատ կ'աճապարէր՝ «կառախմբին չպիտի հասնինք» ըսելով:

Էրիկը՝ բաւական գեր էր, արիւն քրտինքի մէջ ողողուած, վերջապէս հասան կայարան, հոն իմանալով որ դեռ քառորդ ժամ կայ կառախմբին մեկնելուն, բարկութենէն կաս կարմիր եղած, կնկանը գոչեց.

— Զիս ասանկ վաղցնելով հոգիս բերանս բերիք նէ, ձեռքդ ի՞նչ անցաւ. տե՛ս, դեռ մէկ քառորդ պիտի սպասենք:

— Աղէկ հասանք, ըսաւ կինը գոհ դէմքով. քառորդ մը... ըսել է թէ մարդ գլուխ հինգ վայրկեան պիտի սպասենք:

* * *

Հաճի ամուսնան իր եղբորորդին խրատելով կ'ըսէր.

— Ամեն բանէ առաջ պարտքերդ վճարէ, չես կրնար երեւակայել որ մարդ մը իր պարտքը վճարելով, ի՞նչ հաճոյք, ի՞նչ ուրախութիւն կը զգայ:

— Ուրեմն ինչո՞ւ համար, հօրեղբայր իմ, այդ ուրախութիւնն ու հաճոյքը վայելելէ կը զրկուիք եւ պարտքերս չէք վճարեր:

* * *

Երկու սպունգներ՝ գինեւան մը մէջ.

— Ըստ իս, ըսաւ առաջինը, հաւաստի եմ որ, հոգեփոխական օրինօք, մեռնելէս յետոյ, հոգիս անասունի մը պիտի փոխանցի:

— Քեզ կը հաւաստեմ որ, ըսաւ միւսը, այդ ըսածիդ համար մեռնելու պէտք չունիս:

* * *

Խիստ հարուստ հասառաւ մը, իր եղբորորդին՝ անտեղի շոյալութեանցն համար սաստած պահուն, բարկութեամբ ըսաւ.

— Ստակը ջուրի պէս կը մախես, Աստուծոյ եւ սատանային անգամ պարտք ըրած ես...

— Շատ ճշմարիտ է, հօրեղբայր իմ, ըսաւ շուտիկը հլութեամբ. բայց եթէ դուք՝ անգամ մը այդ երկուքին մէջտեղը բազմիք, թէ միոյն եւ թէ միւսին փուլ մը անգամ պարտքս չ'մնար:

* * *

Անցեալները՝ երիտասարդ պարոն մը, տարեց տիկ-

նոջ մը քծնած պահուն, ընկերներէն մին վրայ գալով ըսաւ.

— Օ՛, այդ ի՞նչ է բարեկամ, կը չնորհաւորեմ զձեզ:

— Բան մը չէ, ըսաւ սիրահար պարոնը կարմրելով, հին ազգաց պատմութիւնը կը թղթատէի:

Յ. Մ. ՀԱՃԵԱՆ

ՍՈՒՃԻ ՊՕՂՈՍ ԱՂԱՆ

Տխրութեամբ կը ծանուցանենք թէ հանրածանօթ ջրավաճառ-գրավաճառ Պօղոս աղան մեռաւ Երկուշաբթի օրը Գերմանական հիւանդանոցին մէջ, ուր նոյն առաւօտուն իսկ հետիոտն դացած էր, սովորականէն աւելի տկար զգալով ինքզինքը. Յուդարկաւորութիւնը թէեւ Չորեքշաբթի կատարել որոշուած էր եւ ըստ այնմ հրաւիրագրեր ալ տպուած էին, բայց իր հայրենակիցներէն ոմանց սխալ մէկ կարգադրութեան հետեւանօք, Երեքշաբթի օրը կատարուեցաւ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եւ կեղեցւոյն մէջ:

Հանգուցեալը բնիկ Եւդոկիացի, բայց կեանքին մեծագոյն մասը Պոլսոյ մէջ անցուցած էր, եւ կրնանք ըսել թէ մեր ժողովրդային գասակարգին է՛ն հանրածանօթ գէմքն էր:

Հակառակ իր ստացած նախնական կրթութեան, ջերմ հետեւող մըն էր մեր մտաւորական զարգացման եւ լուսամիտ գաղափարներու տէր էր. Հետաքրքիր եւ տեղեակ էր ազգային գործերու ընթացքին, եւ անոնց մասին ունէր լուրջ եւ քիչ մըն ալ... արմատական կարծիքներ. իր վաճառած լրագրերուն տուալին ընթերցողը ինքն էր:

Կը լսենք թէ իր երկարամեայ աշխատութեան եւ խնայութեան չնորհիւ ձեռք բերած գումարը կտակած է Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին եւ ուրիշ Ազգ. Հասաւորութեանց: Ամուսնացած չէր, ու Պաղչէ-Գարուի նեղկուկ խանութին ու վրայի փոքր սենեակին մէջ անցուցած էր իր մենաւոր կեանքը:

Յարգանք իր պարկեշտ, ուղղամիտ ու բարի մարդու յիշատակին:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովը անցեալ ուրբաթ օրուան նըստին մէջ գլխաւորաբար զբաղեցաւ գաւառացի կարօտեալներու եւ Օրթագիւղի գերեզմանատան վերաբերեալ, ինչպէս նաեւ ուրիշ մէկ քանի եկեղեցական խնդիրներով:

— Կրօն. Ժողովը ալ Երեքշաբթի օրուան նստին մէջ, մէկ քանի առօրեայ խնդիրներ կարգադրելէ զատ, պահ մը հրաւիրեց Յարաբերական Դիւանի Տեսուչ Սաչատուրեան կարապետ Էֆէնտին, որ կարգաց եկեղեցական խնդիրներու վերաբերմամբ վերջերս գրուած մէկ քանի պաշտօնագրեր. Ժողովը ասոնց մասին հարկ եղած խորհրդակցութիւնները կատարեց:

— Վանայ Առաջն. Տեղապահ Տ. Ստեփան վարդապետ Աղազպետեանի կողմէ Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Վանայ մէջ եւ չրջակաները կաթողիկոսութիւն ընդունող Հայերը սկսած են վերադառնալ Մայրենի եկեղեցւոյ գիրկը :

Ս. Պատրիարք Հայրը փութաց հեռագրով պատասխանել այս հեռագրին, իր հայրական գոհունակութիւնը յայտնելով :

Սպասելով այս ուրախառիթ լուրին մանրամասնութեանց, զորս յաջորդական հեռագրերն կամ թղթերը պիտի բերեն անշուշտ, չինք կարծեմ սակայն որ այս իրողութիւնը պատճառ ըլլայ՝ Վանայ հացակարօտ գիւղացիներուն զրկուելու համար մայրաքաղաքիս կարող ազգայիններուն հողմէ հետզհետէ Ազգ. Պատրիարքարան հասցուած համեստ նպաստները դադրեցնելու, որոնց պէտք կայ միշտ :

— Խառն ժողովը իր վերջին նիստին մէջ նկատողութեան առնելով Նիկոմիդիոյ թեմերէ հասած մէկ քանի գիրքերը, որոշած էր որ Տ. Խորէն արքեպիսկոպոս Աշտիշեան հոն երթայ՝ հարկ եղած միջոցները տնօրինելով այդ գանգատներուն վերջ մը տալու համար : Կ'իմանանք այժմ թէ Տ. Խորէն արքեպիսկոպոս յայտնելով Ս. Պատրիարք Հօր թէ աւելորդ է իր Նիկոմիդիոյ երթալը, թեմականներէ եղած գանգատներուն շարժառիթը բացատրած եւ կարեւոր դատած տնօրինութիւնները մի առ մի թուելով, հարկ եղած դիմումները ընել առաջարկած է Ն. Սրբազնութեան :

— Տ. Վահան Վ. Տէր Մինասեան, իրեն եղած հրաւերին համաձայն ներկայացաւ Կրօն. ժողովոյ նոյն նրաստին, եւ բերանացի բացատրութիւններ տուաւ խնդրի մը մասին : Ժողովը լսելէ ետք այդ բացատրութիւնները, պահանջեց որ զբաւորապէս ներկայացնէ զանոնք : ասոր համակերպեցաւ Տ. Վահան վարդապետ :

— Ռումանիոյ դեսպանատան թարգման Զօրեան էֆ. անցեալ չարթու Ազգ. Պատրիարքարան գալով յայտարարեց թէ Ռումանական դեսպանը ոեւէ առարկութիւն չունի Սուրէ Պաք անուն Հրեայ աղջկան Հայ. Եկեղեցւոյ գիրկը ընդունուելուն նկատմամբ : Ասոր վրայ, յիշեալ աղջիկը անցեալ Երեքաթի օրը մկրտուեցաւ Ս. Փրկչեան Մատրան մէջ, եւ անուանեցաւ Արշալոյս :

— Բարիզէն Տիկին Նուպար փաշա եւ Գահիրէէն Պօղոս փաշա Նուպար առանձին առանձին նամակներով չնորհակալութիւն յայտնած են Ս. Պատրիարք Հօր, Մայրեկեղեցւոյ մէջ Նուպար փաշայի հոգւոյն կատարուած Հոգեհանգստեան արարողութեան համար :

— Ս. Պատրիարք Հայրը անցեալ Շաբաթ առաւօտ Կայս. Պալատ երթալով տեսակցեցաւ Ա. Քարտուղար Վսեմ. Թահսին պէյի հետ :

— Արաբկիրի եւ Ակնայ Առաջն. Տեղապահ Տ. Մուշեղ Մ. Վ. բաց նամակ մը ուղղած է Պոլսեանի բոլոր եկեղեցականներուն եւ Ազգ. Թերթերուն, որուն մէջ անկեղծ յուզումի չեչուով մը ցաւ կը յայտնէ Վանայ կրօնափոխական շարժման հանդէպ հայ կղերին ցոյց տուած անտարբերութեանը մասին : Եւ յայտարարելէ ետքը, թէ Պոլսոյ բարձրատիճան եկեղեցականները բարոյապէս պա-

տասխանատու պիտի մնան՝ կրօնափոխութեան հետեւանքներուն, ջերմ հրաւեր կ'ուղղէ անոնց, ժամ առաջ ճամբայ ելլել դէպ ի Վան. եւ ապացուցանելու համար թէ ինքը ո'րքան անկեղծ է իր զգացումներուն մէջ, կը յայտարարէ որ եթէ Պոլսոյ եպիսկոպոսներէն մէկը յանձն չառնէ Վան երթալ, ինք պատրաստ է երթալու :

Բարենիշ մը այս ազնիւ եւ եռանդուն եկեղեցականին :

— Նուրեան էֆ., նախագահ Երկրագործական Դրամատան Վարչական Խորհուրդին, նամակ մը ուղղելով Ս. Պատրիարք Հօր, յայտարարած է թէ Երկրագործական Դրամատունը պատրաստ է 2000 ոսկիի փոխատուութիւն մը ընել, յառաջիկայ ցանքին դիւրութիւն մը ընծայելու նպատակով : Ազգ. Վարչութիւնը գոհունակութեամբ ընդունած է այս առաջարկը : Հետեւաբար ձեռնհաս Մարմին կողմէ հեռագրուեցաւ Վանայ կուսակալութեան, որպէս զի, առանց ըստ օրինի հոգեր աւանդ պահանջուելու, հարկ եղած գումարները փոխ տրուին գեղացիներուն :

— Թօգատէն կը գրեն Արեւելի, թէ Մկրտչական պատուելի մը անյուսալի յաջողութեամբ սկսած է իր փարախը քաշել բազմաթիւ Հայեր : Նոյն քաղաքի առաջնորդարանէն դիմում եղած ըլլալով Սըվազի Առաջնորդին, այս վերջինը որոշեց է առայժմ իբրեւ քարոզիչ հոն զրկել Տ. Գրիգոր քնյ. Զաքարեանը, դաւանափոխական տխուր հետեւանքներու առաջը առնելու համար :

— Ս. Պատրիարք Հայրը՝ Կեսարիոյ Թալաս գիւղի քահանաներուն եւ Թալ. Խորհուրդին մէկ խնդիրը թագրիրով մը ձեռնհաս իշխանութեան մատուցած է :

— Տ. Վ. Վ. Տ. Մինասեան երկրորդ նամակ մը ուղղելով Ս. Պատրիարք Հօր, պատրաստականութիւն յայտնեց է անմիջապէս Վան երթալ, կրօնափոխական շարժման առաջը առնելու նպատակաւ :

— Այս չարթու Պատրիարքարանէ նպաստի կարեւոր գումարներ զրկուեցան Վան, եւ ուրիշ ամենէն աւելի կարօտեալ գաւառներ :

— Կիյիչեցնենք մեր ազնիւ ընթերցողաց, թէ վաղը ցորեկ պիտի տրուի Իւնիօն Փրանսէզի սրահին մէջ ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցին կազմակերպուած նուագահանդէսը, որուն, կը լսենք թէ ի մէջ այլոց պիտի մասնակցի Տատեան Տիրան պէյի դեռատի աղջիկը, Օր. Աթինէ Տատեան, որ նոր հրապոյր մը պիտի տայ այս ցերեկոյթին, մանկահասակ արուեստասէրի մը կանխահաս կարողութիւնը ի յայտ բերելով :

Եթէ կուզէք ԱՌՈՂՋ ԵՒ ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԷԼ
Կարդացէք ՏՕՔԹ. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ :

ԳՐԻԳՈՐ ԱՂԱԹՅՈՒՆ. — Ծագում եւ կենսագրութիւն. — Հանգուցեալ մեծանուն Հայուն այս կենսագրութիւնը, « Ընտանեաց Բարեկամէ մը » գրուած, յատկապէս կը յանձնարարուի հասարակութեան : Գրքոյկին վերջը գետեղուած են Տ. Ներսէս Վարժապետեանի հռչակաւոր դամբանականը, ինչպէս նաեւ Գ. Օտեանի եւ Տօքթ. Սէրվիլէնի դամբանականներն, եւայլն :

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Օսմ. Քօնստնուպոլիսի Մեք. Դ. 26—08
Բուսնի Երկաթուղի ժր. 123—75
Օսմանիյէ „ 424—
Ռէմի „ 294—
Օսմ. Պանֆա 0. Ո. 13—00
Քրէսի ժէն. Օրթ. „ 6—20
Երկաթուղի. Պանֆա „ 7—00

Սոս. Օրթ. Շանթ է Վալ. Ա. Ո. 4—14
Օսմ. Ապանով. Ընկ. Օ. Ո. 4—35
Թրամու էյ բաժնեթղ. դո. 730—
„ Ժուխանս „ 235—
„ Պարսաթղ. „ 502—
Տէրոսի ջրի Ընկ. „ 299—50
Քարափ Կ. Պոլսոյ „ 471—

ԸՆԹԱՅՔ ԴՐԱՄՈՅ

Մէնիսիյէ 108—07
Մէթալիֆ 95—00
Մանր արծաթ 103—10
Քօլ Էմբերիալ 90—20

Գաղղիական ոսկի 87—20
Անգղիական „ 110—00
Քրիմից 51—08
Բուլղի թուղթ 8—55

Է Ք Ի Թ Ա Պ Լ

(ՄԻՍՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՅ)

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԷՆ ՀԶՕՐ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿՈՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Երաշխատուողական դրամագրային է

1 ՄԻԼԻԱՌ 227 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆԲ

Ներկայացուցիչ Կ. Պօլսոյ

Գ.Ա.Ո.Ն.Կ. Ա.ՍՏՈՒԱԾԱՍՏՈՒՐ

ԳՐՊԱՆԻ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ ՕՐԱՑՈՅՑ 1899Ի

ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԷՖ.Ի

Կը գտնուի Ղալաթիա, Վրոյր եւ Ընկ. Թղթավաճառանոցը եւ Պոլիս Հայ գրատունները, Միակ կեդրոնատեղին Զ. Թորոսեան գրատուն, Պոլիս Վալիտէ խան, Գինեքն են, Դահեկան 2 1/2, 5, 7 1/2, 12 1/2 եւ 20 ըստ տեսակի, Շատ գնողներու մեծ զեղչ, Նամակադրոյմ զրկողը Մաղիկի Տնօրէնութեան կրնայ ստանալ մէկ օրինակ, Նախորդ տարուանները 1 դահեկան, Հատին բօսթի ծախքը 20 փարայ է:

ԳՐԱՏՈՒՆ Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Զազմագնելար, Վալիսէ խան

Բառգիրք Անգլ.-Հայ. Վ. Յ. Յակոբեան, գին քառ. դոնէ 54, ընտիր լաթիզմ. 60, ընտիր թղթով 108, Դասառական կարօտ դպրոցաց զեղչ 30 %:

Բառգիրք Հայ-Գաղղ. Ե. Տէմիրճիպաշեան, գրքին ետեւը յատուկ անուանց բառգրքերով. գին քառ. դոնէ 15, լաթակաղմ 17 1/2, Կարօտ դպրոցաց 30 % զեղչ:

Պէտք ունեցողներն ուղղակի գրատուն դիմել պարտին:

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԲԵՐ

Բաց ի հայ եւ հայատառ Տաճկերէն բազմաթիւ վէպերէ, գրատան մէջ կը գտնուին Հիւկօյի, Ջուայի, եւ այլ բազմաթիւ երեւելի հեղինակաց գրքերը, հանդէսներ, ամէն տեսակ ռասաղրքեր, մանկավարժական պատկերազարդ գրքեր, Ուսուցիչք, ուսուցչուհիք, գրասէրք կը հրաւիրուին այցել եւ օգտուիլ առիթէն:

Թէ վաճառելի եւ թէ վարձու գրոց պայմանը մատչելի են ամէն քսակի:

Գրատունը բաց է ամէն օր, եւ պատրաստ ամէն տեսակ յանձնարարութիւն կատարելու, եթէ փոխաբժէքը կտնխիկ է:

(Հաստատու յամին 1852)

ՏՔՐ. Ս. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԲ

Թիւ 396, Մեծ-Փողոց Բերա

(Եանիի Գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զրպուհեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաւառիկ ցաւած աղաներն մեկ անգամեւ կը լեցուին, ցաւով դիմեցու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ:

Նորահար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական աղաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դեմքի ձեւաւորութիւն ըստ արիփի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի առանձնահանութիւն:

Յ. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր), ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղին:

Ա Ձ Դ



Այս անգամ կը վաճառուին մեծ ու փոքր քանակութեամբ Ազգ. Հիւանդանոցի սեպհական մաքստա դերձաններն հարկի Միսրոպովիչի գրասենեակէն որ է Կ. Պոլիս Սուլթանի Համամ Իզմիրլի-Օզուլ խան թիւ 10:

Այս առթիւ կը խնդրուի Արգոյ հասարակութեանէն որ փութան փորձել այս դերձաններն Փորձառու եւ մասնագէտ անձինք հաստատած են առաւելութիւնը հրապարակի վրայ գտնուած առաջնակարգ դերձաններէն:

Փորձեցէք եւ անմիջապէս պիտի տեսնէք առաւելութիւնը:

Եւ միանգամայն օգնած պիտի լինիք Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի հարիւրաւոր խեղճ եւ անկար պատրաստող:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ (ԿԱՆԻՍԻԿ)

Պոլիս եւ Գաւառներ Տարեկան 50, Վեցամս 25, Եռամս 15 դր. Օսար երկիրներ „ 12 „ 6 „ 3 ժր.
Դրամի տեղ բոսթայի բուլ ալ կ'ընդունուի Գաւառներէն:
Թղթատարի ծախք մեր վրայ:

Երաշխիւ խմբագրութեան եւ Վարչութեան վերաբերեալ ամէն գրութիւնք պէտք է ուղղուին Առ.

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՏԷՕԲՄԷՃԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆ ԾԱՂԻԿ ԵՄԱԹԱԹԵՐԹԻ

Ղալաթիա, Նորասուկեան խան

Արտօնատէր Ա. ՍԱՔԱՅԵԱՆ

ԳՐԱՏՈՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Սուլթան Համամ հասէսի, թիւ 14

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Վ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ 14